

Laia Fàbregas juga amb la veritat i la mentida a «La nena dels nou dits»

L'autora novell fa deu anys que viu a Holanda, on la novel·la, escrita en holandès, ja ha assolit un gran èxit

VALÈRIA GAILLARD/ Barcelona
● Com construïm el nostre passat? De quina matèria estan fets els nostres records? On està la frontera que delimita la veritat i la mentida? Aquestes són algunes

de les qüestions a què es veu confrontada la Laura, una jove que es disposa a indagar en el seu passat amb un quadern com a única arma. Vol treure l'aigua clara de la seva història familiar marcada per l'ab-

sència de fotografies i descobrir el motiu de la seva particularitat física: té nou dits. *La nena dels nou dits* (Columna/ El Aleph) està escrita originalment en neerlandès i significa el debut literari de Laia

Fàbregas (Barcelona, 1973). A Holanda, on l'autora viu des de fa deu anys després que va anar-hi a cursar un Erasmus de belles arts, la novel·la ha assolit un gran èxit i ja ha estat traduïda a sis llengües.

«Jugo amb la idea d'escriure només mentides.» Laura comença la seva introspecció amb aquestes vuit paraules que donen la clau d'una novel·la que alterna dues veus: la del narrador i la de la protagonista. Com un entremat en què veritat i imaginació es confonen, la Laura va a la recerca de la seva identitat, que vol dir remenar en el passat per intentar entendre la seva diferència. La recerca, però, no és fàcil: els seus pares han rebutjat des de sempre les fotografies en nom d'unes «fotografies mentals» que mantindrien més viu el record. Així, al costat de la seva germana Moira, que és fotògrafa, va endinsant-se en un passat sense imatges.

Laia Fàbregas –que té deu dits– va començar a escriure aquesta història en català quan tenia uns 19 anys. Va fer tres capítols al voltant d'un personatge «peculiar», una nena que tenia nou dits (originàriament Ligeia, en homenatge a un personatge d'Edgar Allan Poe) i que escriu una llista de coses que no podia fer la seva peculiaritat física, però el text va quedar al calaix. Anys després va recuperar-lo i traduir-lo al neerlandès per treballar-lo en una escola d'art i literatura en què s'havia inscrit, un cop instal·lada a Holanda. «He anat treballant el text molt intuïtivament, posant i traient coses, segons també les opinions dels companys de classe», comenta Fàbregas.

La novel·la va anar prenent forma i, si en un principi estava ambientada en un país imaginari que havia viscut un conflicte, després va decidir-se a situar-lo a l'Estat espanyol dels anys setanta, seguint el consell dels seus companys, que distingien la dictadura franquista rere aquell país imaginari. Així, en el relat apareixen de rerefons la mort de Franco, la manifestació de l'11 de setembre de 1977, el cop d'estat de Tejero i la

Laia Fàbregas, ahir a Barcelona, ciutat on passarà part de les seves vacances. / ANDREU PUIG

prohibició del català: «Vaig escriure'l pensant en un públic holandès que desconeixia què era això de la dictadura. Més que explicar-la en abstracte, volia mostrar exemples de la manera com va afectar la gent i reflectir-ho en casos concrets.»

La idea d'una jove que no té imatges del seu passat li va venir d'una amiga que no va voler fer fotografies del seu casament, per poder-lo viure més intensament: «Què passaria si portés això a l'extrem i ho apliquéss als records?», es va plantejar l'autora.

De fet, tota la narració està estructurada al voltant de la memòria i de la importància de la imaginació: «M'adono que no em recordo de tot el que va passar en la meua infància i és fàcil barrejar records i incorporar-ne d'altres només perquè els has vist repetidament en unes fotografies.» Per l'escriptora,

però, la incapacitat de fixar un passat no és cap problema a l'hora d'establir la pròpia identitat: «Es constitueix de tot el que fas, el que t'ha interessat, el que recordes i el que oblidés – que queda a l'inconscient –, i també del que m'agradaria fer.»

D'altra banda, el fet de

Entre l'art i la literatura

V.G.
● Quan amb 23 anys, Laia Fàbregas va anar a fer un Erasmus a Amsterdam, no s'imaginava pas que s'hi quedaria deu anys. «Sabia que belles arts era una carrera que no tenia sortida laboral i allà de seguida vaig trobar feina.» Va entrar en una consultoria d'informació i projectes informàtics i va anar ascendint. Paral·lelament, va cursar un màster de gestió de l'art i la cultura. «A Holanda és fàcil tenir una feina que et dona prou per viure i et deixa temps per fer altres coses.»

La novel·lista, però, té la inten-

ció de tornar a Barcelona, la seva ciutat natal, per continuar escrivint. «M'interessa més la literatura perquè, respecte a l'art, és un llenguatge més directe i clar.» Ara bé, es planteja en quina llengua hauria de fer-ho: «En neerlandès haig de fer un esforç per simplificar les frases, mentre que en català n'escriuria de cinc línies seguides.» Quan va arribar a Holanda no coneixia la llengua, però després va anar aprenent-la de manera autodidacta i va fer un curs intensiu. «Ara em sé expressar bé, tot i que de vegades faig alguna falta gramatical i es nota

que sóc estrangera. És una llengua complicada perquè té molts verbs amb preposicions i frases fetes.»

Ara per ara, Laia Fàbregas està planejant escriure una altra novel·la en neerlandès, tot i que confessa que hi barreja també el català i el castellà.

L'experiència holandesa ha servit l'autora per adonar-se de la situació del seu propi país: «És cert que m'he educat en democràcia, però quan vaig arribar allà vaig veure que tenen una tradició democràtica molt més llarga que la nostra... ni millor ni pitjor, diferent.»

no tenir una memòria molnolítica i plasmada en imatges, com li passa a la Laura, dona via lliure a la imaginació per inventar-la. En aquesta construcció que és la identitat, veritat i mentida són les dues cares de la mateixa moneda. Les dues germanes de la novel·la estan marcades per

uns pares que sempre han defensat la necessitat de dir la «veritat» a les seves filles, res de Reis Mags ni de personatges que canvien dents per regals. Ara bé, aquesta suposada veritat a ultrança se'ls pot girar en contra, sobretot quan ells mateixos han de recórrer a les mentides per tirar

endavant la farsa que han muntat: «El món és ple de mentides, les que ens expliquen altres, la societat en general i les que ens expliquem a nosaltres mateixos. En el cas de la novel·la, els pares són els primers que en diuen, cal saber si ho fan per protegir la filla o a ells mateixos.»